

PSS ry:n Siisti Biitsi -esityksen muistiinpanot

1. Pidä Saaristo Siistinä ry:n Siisti Biitsi - Koko kansan siivoustalkoo-ohjelma
2. Kummalla rannalla sinä haluaisit mieluummin viettää aikaa?
 - a. puhdas luonnonranta
 - b. roskainen luonnonranta

3. Tästä kaikki alkoi

Pidä Saaristo Siistinä ry perustettiin Saaristomerellä vuonna 1969, kun saariston asukkaat kyllästyiivät roskaisiin rantoihin.

Kaikki sai alkunsa Saaristomeren roskaisilta rannoilta vuonna 1969, kun asukkaat näkivät jälleen yhden roskan lipuvan mereltä rannalle. Päätettiin, että jotain täytyy tehdä: vietiin roskiksia asuttuihin saariin ja alettiin asukkaiden omilla veneillä kuljettaa palamattomia jätteitä pois saarista.

4. Ja roskaa riittää edelleen

Nykyään saaristossa ei enää asu yhtä paljon ihmisiä kuin ennen, mutta suuret määrät huviveneilijöitä liikkuu merellä ja järvillä kesäisin. Yhä nykyäänkin Pidä Saaristo Siistinä ry kerää saarista roskaa ja muun muassa ylläpitää huusseja, jotta saaristo ja sisävedet pysyisivät siistinä. Erona vuosikymmenten takaiseen aikaan on, että nykyään jätettä kerätään suurilla huoltoaluksilla, kuten kuvassa olevalla Saaristomeren huoltoalus m/s Roopella.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n työ on laajentunut huomattavasti pelkästä roskien keruusta, vaikka sitäkin edelleen tehdään. Roskien keruun lisäksi PSS ry:n ympäristöhuoltotyöhön kuuluu nykyään mm. jätepuisteiden ja huussien ylläpitoa. Järvi-Suomessa ylläpidetään myös retkisatamia. Sen lisäksi kolmasosa yhdistyksen toiminnasta on vesistöjen puhtaana pysymiseen liittyvää projektityötä, joka liittyy roskaantumiseen, vesistön kemikaaleihin sekä rehevöitymiseen. Jotta ihmiset kuulevat yhdistyksen tekemästä työstä, tarvitaan myös paljon erilaista näkyvyyttä ja viestintää esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n työ on laajentunut huomattavasti myös maantieteellisesti, sillä enää ei toimita ainoastaan Saaristomerellä, vaan myös Pohjanlahden ja Suomenlahden rannikoilla sekä järvi-Suomessa.

5. Vesistöjen roskaantuminen

Vesistöjen roskaantuminen on yksi PSS ry:n projektitoiminnan kolmesta pääteemasta.

Roskaa päätyy luontoon sekä tahattomasti että tahallisesti. Vesiympäristössä roskaa löytyy paitsi rannoilta myös pohjasta, vesipatsaasta sekä vesieliöistä. Vain noin 15 % vesistöjen roskasta on arvioitu löytyvän rannalta. Suurin osa roskasta painuu vesistön pohjaan, jossa ne hajoavat hitaasti ja vaikuttavat ympäristössä pidempään. Siksi on kannattavaa ehkäistä roskaantumista ennalta.

6. Suurin osa rantaroskasta on muovia

Suurin osa rannoilta löytyvästä roskasta, jopa 80 %, on muovia. Vielä viime vuosisadan puolella suurin osa jätemateriaalista oli metallia, lasia ja paperia ja pahvia, mutta nykyisin suurin osa kaikesta roskasta on muovia. Muovia käytetään kaikkialla yhteiskunnassamme, vaatteista autoihin. Se on hyvä materiaali, mutta luontoon joutuessaan hankala roska. Mikä luokassamme on tehty muovista?

7. Roska ei välttämättä häviä koskaan

- *Mikä ylläolevista roskista mahtaa säilyä luonnossa kaikkein pisimpään?*

Roskien hajoaminen luonnossa kestää muutamista viikoista miljooniin vuosiin. Pitkäikäisin roska on lasi, joka ei käytännössä hajoa lainkaan, vaan pilkkoutuu ja hioutuu pienemmiksi palasiksi, lopulta hienoksi kuin hiekka. Myös metalli- ja muoviroskat voivat säilyä luonnossa pahimmillaan useita satoja vuosia. Välillä luonnosta löytyy todella vanhoja roskia, esimerkiksi kovamuovisia elintarvikepakkauksia, joiden ikää on mielenkiintoista arvioida.

8. Suomen vesistöjen roskaantuminen

- *Suomen rannikolla on tutkimusten mukaan paljon roskaa*
- *PSS ry seuraa rantojen roskaisuutta vuosittain*
→ *Siisti Biitsi -talkoilla kuka vaan voi auttaa*

Pitkään ajateltiin, että Suomen rannat ovat puhtaat, eikä rantojen roskaantumisen vastaista työtä meillä Suomessa tarvita. Pidä Saaristo Siistinä ry oli kuitenkin mukana tutkimassa rantaroskaa Ruotsin, Viron ja Latvian kanssa vuosina 2011-2013 käynnissä olleessa Baltic Marine Litter -hankkeessa. Tulokset osoittivat, että Suomen rannat olivat näistä neljästä maasta kaikkein roskaisimmat!

Vaikka Suomessa ja Itämeressä on vähän roskaa verrattuna valtameriin, se on silti ongelma, eikä Itämeri kestä enää lisäongelmia. Tutkimustuloksen myötä asialta ei voinut enää sulkea silmiä, vaan päätettiin alkaa vuosittain seuraamaan rantojen roskaisuuden kehitystä. Lisäksi kehitettiin Siisti Biitsi -rantojensiivousohjelma, joka kutsuu kaikki suomalaiset siivoamaan omia lähirantojaan.

9. Siisti Biitsi

- *Kuka tahansa voi järjestää omat Siisti Biitsi -talkoot*
- *Konkreettinen tapa vaikuttaa oman lähivesistön tilaan ja viihtyisyyteen*
- *Sopii kaikille: siivouksia tehty päiväkodista eduskuntaan*

Kuka tahansa voi järjestää omat Siisti Biitsi -talkoot haluamallaan rannalla haluamanaan ajankohtana. Rantaa siivoamalla paitsi autetaan luontoa myös vaikutetaan rannan viihtyisyyteen, jotta ihmistenkin olisi mukava käyttää sitä. Siivoaminen on helppoa, hauskaa ja ennen kaikkea merkittävä ympäristöteko lähiluonnon hyväksi.

10. Siisti Biitsi -roskaraportointi

- *Siivoamisen lisäksi Siisti Biitsi kokoaa kansalaisten siivoustalkoista keräämää roskadataa*
- *Datan kokoaminen on tärkeää, sillä sen avulla saadaan entistä laajempi käsitys Suomen rantojen tilasta, myös järvien ja virtaavien vesien varsilta*

11. Mitä muuta voimme tehdä?

- *Huolehditaan roskat roskikseen ja kierrätetään jätteitä*
 - o *Mitä kaikkea teidän kotona kierrätetään?*
- *Hankitaan vain se, mitä tarvitaan*
 - o *Tarvitaanko aina uutta?*
- *Vältetään turhaa pakkausmateriaalia*
 - o *Tarvitseeko esimerkiksi banaani pussin?*
- *Kerrotaan kaverille*
 - o *Mitä useampi asiasta tietää, sitä enemmän voimme vaikuttaa*
- *Järjestetään omat siivoustalkoot*
 - o *siistibiitsi.fi*

12. Pidetään yhdessä rannat siistinä!